

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Eliseo propheta, & muliere Sunamitide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

737
 SANCTI PATRIS NOSTRI BASILII ARCHIE-
 PISCOPI SELEVCIAE LAVDATIO IN PROPHE-
 TAM

*Eliseum & mulierem Sunamitidem, ex Simeone
 Metaphraſte.*

X prophetarum numero alij sermone Christum pronu-
 ciarunt, alij opere ac factis eius res indicarunt, alij diuina
 dispensationis figuram & rerum futurarum imaginem,
 tanquam adumbratione quadam pramonstrarunt. Ser-
 mone Christum pranonciarunt Esaias, Ieremias, Eze-
 chiel, & vna cum illis duodecim alij prophetae. Factis
 illum indicarunt Elias Thesbites & Elifeus eius discipu-
 lus. Figura ipsius sepultura fuit Ionas Propheta. Sicut
 enim, inquit ipse Dominus in Euangelio, fuit Ionas in
 ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus, ita erit fi-
 lius hominis in corde terrae tribus diebus & tribus no-
 ctibus.

Iunij 14.
 Christum
 prophetae
 multis mo-
 dis pranon-
 ciarunt.

Matt. 12.

Sed interea Ionae & Eliae, aliorumque narrationem in aliud tempus differamus, Eli-
 seum vero in medium proferentes, primum quaramus, quare Sunamitidis filium non
 oratione, ut Petrus Apostolus Dorcadem illam, a mortuis excitauit, sed supra mortu-
 um illius pueri corpus seipsum expandit: pueri enim ori sui oris superficiem, nares
 naribus, fronti frontem, pedibus pedes accommodauit, pectus pectori, & oculis ocu-
 los adhibuit, & ut summatim dicam, singula pueri membra suis membris Propheta
 contingens, vitam ipsi largitus est. Quae igitur fuit causa, ut mortuum puerum oratio-
 ne non excitauerit, sed seipsum eius corpori adiunxerit? Hae illis quidem in figura co-
 tigerunt, & ad nostram doctrinam scripta sunt, ad quos fines seculorum deuenerunt.
 Narremus igitur, cuius rei figura fuit Elifeus, & cuius filius Sunamitidis mulieris, qui
 mortuus fuerat, imaginem pramonstrabat.

Acto. 9.

1. Cor. 15.

Elifeus Christi figuram praeferebat, Sunamitidis vero filius gentium populum fi-
 gurabat: hic enim a peccato ipso morti subiectus fuerat. Venit igitur spiritualis Elife-
 us, & eius membra omnia, os, oculos, manus ipsas, pedes, totum denique corpus mortu-
 um deprehendit. Os videlicet mortuum erat, quod non ad Dei gloriam celebrandam
 linguam exercebat, sed ligno dicebat, Pater meus es tu: & lapidi, Tu me genuisti. Eius-
 dem oculi mortui erant, quippe qui non ad vniuersarum rerum opificem Deum eri-
 gebantur, sed, relicto creatore, his rebus seruebant, quae a Deo ipso creatae fuerant. Mor-
 tuae erant & manus, quae demonibus ipsis sacrificia offerebant. Mortui & pedes, qui-
 pe qui ad diaboli adorationem flestebantur. Totum denique eius corpus putidum erat,
 & potente illo medico indigebat: non quouis, inquam, medico, sed eo, qui posset mor-
 tuis etiam hominibus vitam restituere. Venit igitur medicus ille, qui requirebatur,
 spiritualis Elifeus Dominus noster Iesus Christus, qui cum humanum corpus totum
 mortuum comperisset, seipsum totum toti mortuo corpori accommodauit.

Elifeus, ty-
 pus Christi.
 Filius Suna-
 mitidis, pa-
 ganorum.
 Ierem. 2.

Dicit aliquis: Quidnam hoc est, quod dicit: Tota, inquam, & plena diuinitatis per-
 fectio totam nostram humanam naturam in se gestauit: hominem scilicet ipsum, in
 quo habitauit (ut inquit Apostolus) tota plenitudo diuinitatis corporaliter. Oculos
 habuit ut homines, similiter & manus & pedes, non specie aliqua, sed re vera. Non e-
 nim rapinam arbitratus est se esse aequalem Deo: sed exinaniuit seipsum, formam ser-
 uii accipiens. Itaque vita ipsa mortis indumentum gestauit, ut mortalem illam conditio-
 nem ad propriam immortalitatem traduceret: cumque diuinitas ad humanum corpus
 descendisset, omnia deinceps hominis membra sancta sunt effecta, & ad meliorem v-
 sum conuersa. Ita igitur os ipsum didicit tandem illud dicere: Domine, labia mea ape-
 ries, & os meum annuntiabit laudem tuam. Oculi vero ipsi ad Dei gloriam intenti ef-
 fe didicerunt, ut de ipsis dici possit: Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis
 escam in tempore opportuno. Manus ad Deum extensa, Domino suo benedicunt, ut
 & de illis dicatur: In noctibus extollite manus vestras in sancta, & benedicite Domino:
 item illud: Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Iam vero & pedes ipsi
 in Ecclesijs consistentes, & totum hoc Deo acceptum referentes: Stantes, inquit, iam
 sunt pedes nostri in sanctis locis. Item illud: Stantes erant pedes nostri in atrijs tuis
 Hierusalem. Vidisti, quae sit in membris exterioribus diuinae gloriae celebratio. Quid
 igitur?

Coloss. 2.

Philip. 2.

Psal. 50.

Psal. 144.

133.

140.

121.

igitur? Num & interiora hominis mēbra, diuini ministerij sunt expertia? Minimē, inquam, sed anima ipsa cum interioribus membris clamans & Deum inuocans, ait: Be-

102. nedic anima mea Domino, & omnia, quae intra me sunt, nomini sancto eius.

Omittamus igitur Sunamitidem illam viduam cum miraculis ab Eliseo Propheta effectis, & Christi ad nos venientis vmbra[m] quandam pra se ferentem, & ad noua gratia[m] miracula orationem nostram conferentes, de hac ipsa re latius differamus, & primum consideremus, quemadmodum vnigenitus Dei filius a solo Patre ante omnia secula genitus, idem in extremis diebus, & ex Virgine matre sola sine femine aliquo natus, vnicum viduae cuiusdam filium mortuum, misericordia motus, ab inferis excitauit. Sed recurramus ad viduam illius lachrymas, quae cum filium suum vnicum mortuum deploraret, Dominum ipsum, qui nostrae salutis causa in mundum venerat, ad misericordiam allexit. Illius enim viduae lachryma vnigenitum Dei filium ad vnicum eius filium a mortuis excitandum adduxerunt. Cum enim ille valde misericors eam foeminam dolore nimio affligi vidisset, sponte viduam adiit, & mœroris flammam suae benignitatis fonte toram exiunxit: de ipso enim apud Prophetas scriptum legimus: Ros a te proficiscens, medicina ipsorum est. Fractum itaque ramum, vt bonus agricola, iterum inseruit. Cuiusnam hominis cor dolor ille non vulnerasset? Quis viduae illius lachrymas sine lachrymis praeterisset? Eius, inquam, foemina mœrori toti ciuitati sterum excitauit. Viduae ipsae viduam illam, quae filiorum matres erant, mulierem liberis orbata[m] commiserabantur. Qui filios habebant, adolescentem mortuum lamentabantur. Adolescentes adolescentem illum lachrymis prosequerantur. Alij vt filium, alij vt fratrem deplorabant. Omnes denique mœror ille tetigerat: & matris vulnus eo magis in corde renouabatur. Filij enim memoria in eius viscera tanquam telum aliquod recurrens, flammam accendebat & doloris acerbiter maiorem efficiebat. Nihil enim ira matrem affligit, vt mortui filij recordatio.

Cum igitur crines sine intermissione laceraret, & vnguibus ipsis maxillas discerperet ac dedecoraret, lachrymarum fluuios effundebat, & miserabiles pro filio mortuo voces emittebat, quales scilicet patris erat a mœrore ipso in eius mentem ac vocem suppeditari. Cuinam, inquit, fili, viduam matrem & orbam dereliquisti? Quem, te adempto, adiutorem inueniam? Cuinam aetas mea grandis, tanquam baculo, innitetur? Quem posthac patronum inueniam, cuius vir prius excessit, cui filius nunc adimitur? Qui potero orbitatis meae angustias sufferre, & viduitatis tempestatem euadere? Haec nunc onere illo, quod viduas consequitur, depressa fui, nunc & orbitatis caligo me oppressit. Duos illustres oculos possidebam, virum & filium, sed vtrunque mors ipsa effodit. Ecquis igitur, fili, matrem tuam iam mortuam sepulcro mandabit? Quis iusta persoluet? En illum, qui me lachrymis prosequi debebat, ipsa prius lachryma: quem decebat sepulcrum mihi parare, eum ipsa nunc sepeliam. Non amplius tuis amplexibus fruam, nō amplius tuis iuauissimis osculis recreabor. Par erat matrem, priusquam filium, a morte rapi: hic enim est naturae ordo, vt filij parentes praemittant. Sed quoniam ordinem peruertisti, saltem celeriter Deus hoc mihi largiatur, vt ad eos, qui mortui sunt, me quoque adiungat. fatius enim mihi erit vno eodemque sepulcro condere, quam sine filio breui hac luce frui: nam nulla vitae iucunditas mihi amplius reliqua est, cum non amplius supersit ille, cuius causa viuere cupiebam. Quandiū filius supererat, sine dolore arumnas meas ferebam: vterque enim alteri consolationem afferebam: neque illum orbitas frangebat, neque viduitas ipsa, tantum illo viuo, me onerabat. Et viri quidem calamitatem filij expectatio paulatim a memoria subtrahatur: sed consolationem meam hanc mors acerba statim conturbauit, & hilaritatem magnam in dolorem intolerabilem conuertit. Quam diuersa sunt euenta ipsa ab ijs, quae mihi proposueram. Quotidie eius nuptias expectabam, sed pro thalamo nuptiali sepulcrum construxi. Quo tempore de nuru cogitabam, tunc monumentum parauit. Cum de nuptiali conditione tractabam, tunc testamentum eius consignatum accepi: & filium matrem heredem scripsit, quae filium heredem constituere debebam. Cum vestem nuptijs congruentem parare coepissem, tunc funebribus vittis & indumentis eius cadauer adstrinxi. Quam diuersa sunt haec ab ijs, quae mihi proposueram. Non est dolor aliquis cum doloris mei acerbitate conferendus: nulla calamitas meae calamitati par est. Nemo vlcus meum sanare poterit: nemo vulnus curabit: nemo talis ac tantus medicus in vrbe haec est: non est, inquam, non est. Sed num aliquem apud vrbs portam inuenero?

Cum adhuc mulier loqueretur, Medicus, qui desiderabatur, praesens erat. Ille viduarum

Luc. 7.
Viduae Euan-
gelicae, v-
nici filij
mortem de-
plorantis
luctu descri-
bitur.

rum Patronus viduæ occurrit: Pater orphanorū adolescentulū vocauit: vitæ largitor mortuum in vitam restituit, & orbatae matris lachrymas misericordiarum amator Deus repressit. Cum enim ad ciuitatis Nain portam Dominus appropinquasset, (vt dicit Euangelista) ecce efferebatur mortuus filius vnicus matris suæ. Mortuus egrediens ingredienti vitæ occurrit. Cumque flentem matrem ipse Dominus vidisset, misericordia illius commotus est, eique dixit: Noli flere: mors enim, quæ te impugnavit, expugnata nunc est. Noli flere: nam inferna sedes coacta, filij tui animam à me repetitā restituet. Gaudebat quidem satanas, vt prædam deuoraturus: sed ingemiscet, vorticosus non factus. Et vt discas verum esse, quod promitto, reuerà filium tuum resurgentem adspicies. Tum dixit: Adolescens, tibi dico, surge. Et sedit, qui mortuus fuerat, & coepit loqui. Adolescens, inquit, tibi dico, surge. Sed curnam addidit, Tibi dico? Simplicius enim dicere poterat: qui mortuus es, surge. Eius rei causam hanc esse arbitror, quòd Saluatoris vox summam vim habens, & alios mortuos in vitam excitatura erat: propterea illud addidit, Tibi dico, vt gratiam suam huius adolescentis resurrectione circumscriberet. Hoc idem fecit & in Lazaro: non enim dixit: Qui mortuus es, veni foras: sed nomine mortuum vocans: Lazare, veni foras. Itaque id fecit, ne vox illius, qui vitæ author est, simpliciter pronunciata, multos mortuos excitaret. Sedit mortuus, et coepit loqui, illud nimirum: Nisi Dominus adiunxisset me, paulominus habitasset in inferno anima mea. Item illud: Dominus eduxit me de lacu miserix & de luto fecis: & stetit supra petram pedes meos, & direxit gressus meos. Hoc igitur & nos in tentationum fluctuationibus clamantes, canamus gloriam Patri, Filio & Spiritui sancto nunc & semper, & in æterna sæculorum secula, Amen.

Dominus
Iesus exci-
tat filium
eius.
Luc. 7.

Iohan. 11.

Psal. 93.
Psal. 39.

VITA ET MARTYRIUM SANCTÆ FEBRO-
NIAE VIRGINIS, PER THOMAIDEM SANCTIMONIA-
lem scripta. Habetur in Simeone Metaphraste.

VO tempore Diocletianus Romanis imperabat, accidit vt Anthimus Præses morbo laboraret, & in lecto iaceret. Selenus igitur fratrem ad se accersitum, his verbis affatus est: Ego mi frater, ex rebus humanis excedo. itaque Lysimachum filium meum in manus tuas trado: cui quoniã Prospthori Senatorij hominis filiam vxorem dandam constituimus, velim post meum obitum nuptias quamprimū studeas perficere, & sis illi patris loco. Hac cum Præses fratri mandasset, post tres dies è viuis excessit. Imperator vero Diocletianus Lysimachum Anthimi filium, & Selenum eius patruum ad se accersit, & seorsum dixit Lysimacho: Ego, adolescens, patris tui amicitiam recordatus, in animo habui, post eius excessum te in eius locum Præsidentem constituere: sed quoniã fama quadam aures meæ personant, te Christianorum religione delictari, interea id facere distuli. Volo igitur te ad Orientis partes mittere, vt Christianorum religionem persequaris ac deleas: cumque ad nos reuersus fueris, tunc Præsidentem ages.

15. Iunij.
Cap. 11.

Hæc cum Lysimachus audiisset, nihil Imperatori ausus est respondere: erat enim ætate admodum iuuenili, annum agens serè vigesimum. Selenus verò eius patruus cum ad Imperatoris pedes procubisset: Supplex, inquit, immortalem maiestatem tuam oro, vt paucos dies Lysimacho concedas, vt nuptias celebrare possit: postea & ego vna cum illo abibo, & omnia sicut, qua diuina maiestas tua præcepit. Tunc Imperator: Prius ad Orientem profecti, Christianorum religionem extinguitis: cumque omnia rectè perfeceritis, huc reuersi, me quoque habebitis omne studium adhibentem ad conficiendas Lysimachij nuptias. Hac cum audiissent, non amplius ausi sunt Imperatori respondere. Acceptis igitur mandatis, & militibus multis, ad Orientem iter fecerunt. Lysimachus verò secum duxit virum quendam Primum nomine, ex eorum numero, qui Comites vocantur. Erat autem ille ex matris eius sorore genitus, quem & exercitui præesse voluit. Cum igitur venissent ad Orientem, & ad Mesopotamiam accessissent, in ea regione, quæ Palmyra dicitur, Christianos homines partim in ignem coniecerunt, partim gladio percusserunt. Erat enim Selenus ille admodum senex atque inhumanus, qui non solum hæc, quæ diximus, faciebat, verumetiam illorum

Selenus a-
trox Chri-
cor.